

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek

Na podstawie art. 21 ust. 4 i art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 578) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz miast, w których wykonywanie zadań przewodnika turystycznego wymaga posiadania uprawnień przewodnika miejskiego,
- 2) warunki, jakim powinien odpowiadać wniosek o:
  - a) nadanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek,
  - b) upoważnienie do przeprowadzenia szkolenia przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek,
- 3) wysokość opłat za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, sprawdzenie znajomości języka obcego przez przewodnika turystycznego i pilota wycieczek oraz wysokość wynagrodzenia egzaminatorów,
- 4) miasta i obszary, na których organizatorzy turystyki mają obowiązek zapewnienia udziału przewodnika turystycznego,
- 5) programy szkolenia i zasady egzaminowania kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek,
- 6) warunki uzyskiwania poszczególnych klas przewodników górskich, zakres terytorialny uprawnień przewodników górskich i stopień trudności tras oraz wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich posiadających uprawnienia odpowiedniej klasy,
- 7) skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek,
- 8) skład i zasady działania komisji egzaminacyjnych języków obcych oraz wzory świadectw wydawanych przez te komisje,
- 9) wzory dokumentów potwierdzających posiadanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek.

§ 2.

Ileokroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) warunkach zimowych - należy przez to rozumieć występowanie lokalnych zalodzeń, głębokiego lub świeżego śniegu oraz ujemnych temperatur,
- 2) warunkach letnich - należy przez to rozumieć stan, w którym nie występują łącznie co najmniej dwa czynniki atmosferyczne, o których mowa w pkt 1.

Rozdział 2

Szkolenia dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek

§ 3.

1. Upoważnienie do przeprowadzenia szkolenia przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek wydaje na wniosek zainteresowanego podmiotu, zwanego dalej "wnioskodawcą", wojewoda właściwy dla miejsca odbywania szkolenia.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) wskazanie jednostki organizacyjnej lub osoby ubiegającej się o upoważnienie,

2) określenie zakresu szkolenia, które wnioskodawca zamierza prowadzić, w tym wskazanie:

a) czy szkolenie ma mieć charakter podstawowy, czy uzupełniający,

b) obszaru uprawnień, którego ma dotyczyć szkolenie przewodników turystycznych, z podaniem zasięgu regionu dla uprawnień przewodnika terenowego innych niż obszar całego województwa,

3) wskazanie, czy upoważnienie ma mieć charakter stały, czy jednorazowy,

4) oświadczenie, czy szkolenie będzie przeprowadzone w ramach prowadzonej działalności gospodarczej,

5) wskazanie kierownika szkolenia lub innej osoby upoważnionej do występowania wobec wojewody w sprawach związanych ze szkoleniem,

6) informację o dotychczasowych szkoleniach prowadzonych przez wnioskodawcę, jeżeli wnioskodawca prowadził uprzednio szkolenia,

7) opis warunków szkolenia, w tym wskazanie miejsca odbywania wykładów i zajęć praktycznych, a także określenie miejsca przechowywania dokumentacji szkolenia i archiwum wydanych dokumentów.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

1) szczegółowe programy szkolenia, zgodne z odpowiednimi wymaganiami programów, o których mowa w § 4,

2) wykaz kadry wykładowców i instruktorów realizujących zajęcia objęte programem szkolenia, z udokumentowaniem ich kwalifikacji w formie:

a) odpisu dyplomu ukończenia studiów wyższych, w zakresie problematyki szkolenia przewidzianej do prowadzenia przez wykładowcę,

b) zaświadczenia o posiadaniu praktyki uzasadniającej powierzenie obowiązków instruktora w ramach zajęć praktycznych, wydanego przez jednostkę powierzającą zainteresowanemu wykonywanie zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek lub przez stowarzyszenie zrzeszające przewodników turystycznych i pilotów wycieczek,

3) opinię wojewody lub wojewodów właściwych dla obszaru uprawnień przewodników turystycznych, jeżeli wojewoda, o którym mowa w ust. 1, nie jest właściwy dla tego obszaru,

4) oświadczenia osób objętych wykazem, o którym mowa w pkt 2, potwierdzające zgodę na współpracę z wnioskodawcą w zakresie objętym wnioskiem,

5) dokumenty potwierdzające prawo do korzystania z lokali wskazanych we wniosku jako miejsce prowadzenia zajęć, a także dokumenty potwierdzające prawo do korzystania z siedziby, w której wnioskodawca zamierza przechowywać dokumentację szkolenia i archiwum wydanych dokumentów,

6) wewnętrzny regulamin szkolenia, przedstawiany słuchaczom, określający w szczególności warunki potwierdzania udziału w zajęciach teoretycznych i praktycznych oraz ich zaliczenia.

§ 4.

1. Ustala się program podstawowego szkolenia ogólnego dla kandydatów na przewodników turystycznych, określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

2. Ustala się programy podstawowego szkolenia specjalistycznego dla kandydatów na:

1) przewodników górskich, składający się z:

a) części ogólnej - dla wszystkich przewodników górskich, określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia,

b) części szczegółowej - odrębnej dla przewodników beskidzkich, sudeckich i tatrzańskich, określony odpowiednio w załącznikach nr 3-5 do rozporządzenia,

2) przewodników miejskich - określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia,

3) przewodników terenowych - określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

3. Ustala się programy uzupełniającego szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich:

1) ubiegających się o klasę drugą i pierwszą - określone w załączniku nr 8 do rozporządzenia,

2) ubiegających się o uprawnienie do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich, powyżej III stopnia trudności w warunkach zimowych i IV stopnia trudności w warunkach letnich - określone w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

4. Ustala się program szkolenia dla kandydatów na pilotów wycieczek, określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

5. Program szkolenia podstawowego kandydatów na przewodników górskich obejmuje co najmniej 250 godzin zajęć, w tym po 50 godzin problematyki określonej w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia oraz 150 godzin problematyki określonej odpowiednio w załączniku nr 3, 4 lub 5 do rozporządzenia, z tym że program szkolenia przewodników górskich tatrzańskich obejmuje dodatkowo 65 dni szkolenia praktycznego.

6. Program szkolenia uzupełniającego dla przewodników górskich rozszerzających posiadane uprawnienia w klasie trzeciej na kolejny obszar górski obejmuje co najmniej 100 godzin zajęć z problematyki określonej odpowiednio w załączniku nr 3, 4 lub 5 do rozporządzenia.

7. Program szkolenia dla kandydatów na przewodników miejskich obejmuje co najmniej 250 godzin, w tym 50 godzin z problematyki określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia i 200 godzin z problematyki określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

8. Program szkolenia dla przewodników terenowych obejmuje co najmniej 250 godzin, w tym 50 godzin z problematyki określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia i 200 godzin z problematyki określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

9. Program szkolenia uzupełniającego dla przewodników terenowych poszerzających zakres posiadanych uprawnień obejmuje co najmniej 100 godzin z problematyki określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia, z wyłączeniem metodyki i techniki prowadzenia wycieczek.

10. Program szkolenia uzupełniającego dla przewodników górskich beskidzkich i sudeckich ubiegających się o wyższą klasę obejmuje co najmniej 150 godzin zajęć z problematyki określonej w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

11. Program szkolenia uzupełniającego dla przewodników górskich tatrzańskich ubiegających się o klasę drugą obejmuje co najmniej 75 godzin zajęć teoretycznych i 25 dni szkolenia praktycznego, a dla ubiegających się o klasę pierwszą - co najmniej 65 godzin zajęć teoretycznych i 28 dni szkolenia praktycznego, zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia.

12. Program szkolenia uzupełniającego dla przewodników górskich ubiegających się o uprawnienie do prowadzenia wycieczek w warunkach wysokogórskich obejmuje co najmniej 30 godzin szkolenia teoretycznego i 100 dni szkolenia praktycznego z problematyki określonej w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

§ 5.

Na podstawie programów, o których mowa w § 4, organizator szkolenia opracowuje szczegółowy program szkolenia w oparciu o następujące zasady:

- 1) liczba godzin przewidzianych na poszczególne zagadnienia może zostać zwiększona, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach można dokonać zmiany proporcji godzin pomiędzy poszczególnymi przedmiotami,
- 2) wymiar zajęć teoretycznych określa się w godzinach lekcyjnych, natomiast wymiar zajęć praktycznych - w dniach szkolenia, przyjmując, że jeden dzień szkolenia odpowiada 8 godzinom.

§ 6.

1. Osoby ubiegające się o nadanie uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek składają wniosek do wojewody właściwego dla ich miejsca zameldowania na pobyt stały.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz nazwisko rodowe osoby określonej w ust. 1,
- 2) imiona rodziców,
- 3) datę i miejsce urodzenia,
- 4) wykształcenie (rodzaj szkoły średniej lub wyższej i rok ukończenia),
- 5) miejsce zameldowania na pobyt stały oraz adres do korespondencji, w razie pobytu poza stałym miejscem zameldowania,
- 6) ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały w innym województwie,
- 7) wskazanie rodzaju i zakresu uprawnień, o które ubiega się osoba określona w ust. 1.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) odpis świadectwa lub dyplomu stwierdzającego posiadanie wykształcenia średniego lub wyższego,

2) 3 fotografie,

3) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia prowadzonego przez jednostkę organizacyjną lub osobę uprawnioną do szkolenia przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek oraz o odbyciu praktyki,

4) świadectwo zdania egzaminu przed właściwą komisją egzaminacyjną dla przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek,

5) świadectwo lekarskie, potwierdzające stan zdrowia umożliwiający wykonywanie funkcji przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w zakresie objętym wnioskiem, wystawione w trybie i zakresie określonym przepisami o badaniach lekarskich pracowników,

6) oświadczenie o niekaralności za przestępstwa umyślne lub inne, popełnione w związku z wykonywaniem funkcji przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.

4. Osoby ubiegające się o uzyskanie wyższej klasy przewodnika górskiego lub o rozszerzenie zakresu posiadanych uprawnień do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołączają:

1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia uzupełniającego, prowadzonego przez jednostkę organizacyjną lub osobę uprawnioną do szkolenia przewodników turystycznych,

2) świadectwo zdania egzaminu przed właściwą komisją egzaminacyjną dla przewodników turystycznych,

3) zaświadczenie o prowadzeniu wycieczek przez okres wymagany dla uzyskania wyższej klasy uprawnień, wydane przez jednostkę powierzającą tej osobie prowadzenie wycieczek.

5. Na wniosek osoby przedstawiającej dokumenty potwierdzające znajomość języka obcego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, zwanej dalej "ustawą", wojewoda poświadcza znajomość języka obcego w legitymacji przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.

Rozdział 3

Uprawnienia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek

§ 7.

1. Warunkiem uzyskania uprawnienia przewodnika górskiego klasy trzeciej jest wykazanie się wiadomościami i umiejętnościami w zakresie określonym programem szkolenia, niezbędnymi do:

1) prowadzenia wycieczek górskich pieszych w warunkach letnich wszystkimi szlakami oznakowanymi na określonym obszarze górskim, zwanym dalej "obszarem uprawnień", oraz szlakami określonymi w programach szkolenia, w warunkach zimowych,

2) prowadzenia wycieczek autokarowych wszystkimi drogami na obszarze uprawnień.

2. Przewodnik górski klasy trzeciej, ubiegający się o uzyskanie uprawnień przewodnika górskiego klasy drugiej na danym obszarze, powinien, oprócz wymagań określonych w ust. 1, spełniać następujące warunki:

1) posiadać co najmniej dwuletni staż przewodnika górskiego klasy trzeciej,

2) prowadzić wycieczki co najmniej przez 30 dni, a przewodnik tatrzański - 90 dni,

3) wykazać się wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów określonych w programie szkolenia uzupełniającego na klasę drugą na tym obszarze.

3. Przewodnik górski klasy drugiej, ubiegający się o uzyskanie uprawnień przewodnika górskiego klasy pierwszej na danym obszarze, powinien, oprócz wymagań określonych w ust. 1 i 2, spełniać następujące warunki:

1) posiadać co najmniej trzyletni staż przewodnika górskiego klasy drugiej,

2) prowadzić w klasie drugiej wycieczki w warunkach letnich i zimowych co najmniej przez 50 dni, a przewodnik tatrzański - 90 dni,

3) wykazać się wiadomościami i umiejętnościami z zakresu przedmiotów określonych w programie szkolenia uzupełniającego na klasę pierwszą na tym obszarze.

4. Kandydaci na przewodników górskich, niezależnie od warunków określonych w ust. 1-3, powinni posiadać umiejętności odpowiedniego zachowania się z grupą turystyczną w terenie nieoznakowanym, w warunkach zagrożeń występujących w górach.

§ 8.

1. Uprawnienia przewodnika górskiego beskidzkiego nadaje się na jeden lub więcej następujących obszarów górskich:

1) zachodni Beskidów Zachodnich, obejmujący Beskid Śląski, Beskid Mały, Beskid Makowski i Beskid Żywiecki do Przełęczy Sieniawskiej, wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego oraz Orawą,

2) wschodni Beskidów Zachodnich, obejmujący Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Sądecki, od Przełęczy Sieniawskiej do Przełęczy Tylickiej, wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego, a także Podhale, Pieniny, Spisz i Orawę,

3) Beskidów Wschodnich, obejmujący Bieszczady i Beskid Niski od Przełęczy Tylickiej do Przełęczy Użockiej, wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego.

2. Uprawnienia przewodnika górskiego tatrzańskiego nadaje się na obszar Tatr oraz obszar Podtatrza obejmującego Spisz, Orawę, Podhale i Pieniny.

3. Uprawnienia przewodnika górskiego sudeckiego nadaje się na obszar Sudetów, obejmujący Karkonosze i Pogórze Karkonoskie, Góry i Pogórze Izerskie, Góry i Pogórze Kaczawskie, Rudawy Janowickie oraz Kotlinę Jeleniogórską, Kotlinę Kamiennogórską, Góry Kamienne, Góry i Pogórze Wałbrzyskie, Góry Sowie, Góry Bardzkie, Góry Stołowe, Góry Bystrzyckie, Góry Orlickie, Masyw Śnieżnika, Góry Bialskie, Góry Złote, Góry Opawskie i Kotlinę Kłodzką, wraz z położoną od nich na północ częścią Przedgórze Sudeckiego.

§ 9.

1. Ustala się następujące stopnie trudności tras i wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich odpowiedniej klasy:

1) przewodnik górski klasy trzeciej jest uprawniony do prowadzenia pieszych wycieczek górskich w warunkach letnich szlakami oznakowanymi, pieszych wycieczek w warunkach zimowych szlakami określonymi w programach szkolenia, a także wycieczek autokarowych,

2) przewodnik górski klasy drugiej jest uprawniony do prowadzenia:

a) pieszych wycieczek górskich wszystkimi szlakami turystycznymi w warunkach letnich oraz szlakami oznakowanymi w warunkach zimowych,

b) wycieczek autokarowych,

c) pieszych wycieczek górskich po drogach taternickich do III stopnia trudności w warunkach letnich i do II stopnia trudności w warunkach zimowych,

3) przewodnik górski klasy pierwszej jest uprawniony do prowadzenia:

a) wycieczek górskich w warunkach letnich i zimowych wszystkimi szlakami turystycznymi na obszarze uprawnień,

b) wycieczek autokarowych,

c) pieszych wycieczek górskich po drogach taternickich do IV stopnia trudności w warunkach letnich i do III stopnia trudności w warunkach zimowych.

2. Stopień trudności tras oraz wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich posiadających uprawnienia odpowiedniej klasy określają szczegółowe programy szkolenia specjalistycznego i uzupełniającego określone w załącznikach nr 3-5 i 8 do rozporządzenia.

3. Prowadzenie wycieczek górskich w Tatrach powyżej IV stopnia trudności w warunkach letnich i powyżej III stopnia trudności w warunkach zimowych wymaga uprawnień przewodnika górskiego tatrzańskiego i dodatkowego szkolenia uzupełniającego, określonego w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

§ 10.

Ustanawia się wykaz miast, w których do oprowadzania wycieczek są wymagane uprawnienia przewodnika miejskiego:

1) Gdańsk, Gdynia, Sopot (łącznie),

2) Katowice z Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym (łącznie),

3) Kraków,

4) Lublin,

5) Łódź,

6) Poznań,

7) Szczecin,

8) Toruń,

9) Warszawa,

10) Wrocław.

§ 11.

Uprawnienia przewodników miejskich obejmują także oprowadzanie po obiektach i obszarach znajdujących się w strefie podmiejskiej, jeżeli te obiekty i obszary są związane z historią, kulturą lub gospodarką miasta oraz objęte są programem szkolenia przewodników miejskich.

§ 12.

Organizator turystyki jest obowiązany, w obsłudze grupy turystów, do zapewnienia udziału:

- 1) przewodnika miejskiego - dla miast wymienionych w § 10, jeżeli program imprezy obejmuje zwiedzanie miasta lub wybranych obiektów na jego obszarze, w muzeach i obiektach zabytkowych, w których nie oprowadza uprawniony pracownik,
- 2) przewodnika górskiego - na obszarach górskich określonych w § 8, jeżeli program imprezy przewiduje wycieczki piesze poza obszarem miejscowości,
- 3) przewodnika terenowego lub przewodnika miejskiego w przypadkach, o których mowa w § 11, w parkach narodowych, krajobrazowych i rezerwach udostępnianych do ruchu turystycznego, jeżeli program imprezy obejmuje zwiedzanie tych miejsc, w muzeach i obiektach zabytkowych, w których nie oprowadza uprawniony pracownik, a także na obszarach, na których obowiązują przepisy porządkowe prawa miejscowego w zakresie ochrony zdrowia lub życia.

Rozdział 4

Postępowanie egzaminacyjne

§ 13.

1. Komisję egzaminacyjną dla przewodników turystycznych oraz komisję egzaminacyjną dla pilotów wycieczek, zwane dalej "komisjami egzaminacyjnymi", powołuje się w składzie:

- 1) przewodniczący,
- 2) zastępca przewodniczącego,
- 3) członkowie w liczbie co najmniej 4 osób.

2. Kandydaci do komisji egzaminacyjnych powinni spełniać następujące kryteria:

- 1) posiadać wykształcenie wyższe w zakresie objętym problematyką szkolenia lub
- 2) posiadać odpowiednio uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek oraz wykazać się pięcioletnią czynną działalnością odpowiednio jako przewodnik turystyczny lub pilot wycieczek.

3. W skład komisji egzaminacyjnych mogą być powoływane osoby, które utraciły uprawnienia z przyczyn od nich niezależnych, a posiadają przynajmniej dziesięcioletnią praktykę jako przewodnicy turystyczni lub piloci wycieczek.

4. Sekretarzem komisji jest pracownik urzędu wojewódzkiego odpowiedzialny za sporządzenie dokumentacji z przebiegu egzaminu.

§ 14.

1. Członek komisji egzaminacyjnych może zostać odwołany w każdym czasie:

- 1) na własny wniosek,
- 2) na wniosek przewodniczącego komisji, w razie nieusprawiedliwionego niewykonywania przez niego obowiązków lub rażąco niedbałego ich wykonywania,
- 3) w razie utraty uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, z zastrzeżeniem § 13 ust. 3.

2. W razie odwołania z przyczyn określonych w ust. 1 członka komisji wskazanego przez stowarzyszenie zrzeszające przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek wojewoda występuje do tego stowarzyszenia o wskazanie innych kandydatów.

3. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej i jego zastępca mogą zostać odwołani z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 1 i 3.

§ 15.

1. Przewodniczący komisji egzaminacyjnych, w celu przeprowadzenia egzaminu dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, powołują zespoły egzaminacyjne.

2. W skład zespołu wchodzi trzech egzaminatorów, w tym przewodniczący zespołu.

3. W pracach zespołu egzaminacyjnego uczestniczy także sekretarz komisji, odpowiedzialny za prawidłowe sporządzenie dokumentacji z przebiegu egzaminu.

4. Do zespołu egzaminacyjnego nie powołuje się egzaminatora, który uczestniczył w szkoleniu osób egzaminowanych jako organizator, kierownik szkolenia lub wykładowca.

5. Na wniosek jednostki organizacyjnej lub osoby prowadzącej szkolenie przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek, złożony do sekretarza komisji, przewodniczący komisji wyznacza termin egzaminu oraz podaje go do wiadomości tym podmiotom nie później niż 30 dni od dnia złożenia wniosku.

6. Do zadań komisji egzaminacyjnych oraz zespołów egzaminacyjnych należy:

- 1) przygotowanie tematów i testów egzaminu pisemnego,
- 2) przygotowanie zestawów pytań egzaminu ustnego,
- 3) określenie zadań do realizacji w ramach części praktycznej egzaminu,
- 4) przeprowadzenie egzaminu i wystawienie ocen,
- 5) wydanie świadectw, o których mowa w § 19 ust. 1.

7. Tematy, testy oraz zestawy pytań określone w ust. 6 oraz protokół przebiegu egzaminu, o którym mowa w § 18 ust. 17, stanowią dokumentację przechowywaną przez wojewodę.

§ 16.

1. Do egzaminu dopuszcza się osoby, które do siedmiu dni przed egzaminem przedstawiły:

- 1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia i odbyciu zajęć praktycznych zgodnie z treścią upoważnienia wojewody dla organizatora szkolenia,

2) dowód wniesienia opłaty egzaminacyjnej.

2. Egzamin jest przeprowadzany, jeżeli do egzaminu zostało dopuszczonych co najmniej 15 kandydatów.

§ 17.

1. Część pisemną egzaminu przeprowadza się w wydzielonej sali, w warunkach umożliwiających egzaminowanym samodzielną pracę.

2. Przed wejściem na salę egzaminacyjną osoba przystępująca do egzaminu jest obowiązana okazać dowód osobisty lub paszport.

3. Osoba sprawująca nadzór nad prawidłowym przebiegiem egzaminu może wykluczyć z egzaminu osobę, która podczas egzaminu korzystała z cudzej pomocy, posługiwała się niedozwolonymi materiałami pomocniczymi, pomagała innym uczestnikom egzaminu lub w inny sposób zakłócała przebieg egzaminu.

4. Podczas egzaminu zdający może opuścić salę egzaminacyjną po uzyskaniu zgody osoby sprawującej nadzór nad prawidłowym przebiegiem egzaminu. Przed opuszczeniem sali zdający przekazuje pracę sekretarzowi zespołu egzaminacyjnego.

§ 18.

1. Egzamin dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek składa się z dwóch części:

1) teoretycznej - obejmującej zagadnienia, dla których programy szkolenia przewidują zajęcia teoretyczne,

2) praktycznej - obejmującej zagadnienia, dla których programy szkolenia przewidują zajęcia praktyczne, realizowanej w terenie.

2. Część teoretyczna egzaminu jest przeprowadzana w formie pisemnej i ustnej.

3. Prace pisemne są oznaczane kodem.

4. Część pisemna egzaminu trwa 45 minut i polega na rozwiązaniu testu składającego się z 30 pytań.

5. Każde pytanie testowe jest oceniane w następujący sposób:

1) odpowiedź prawidłowa - dwa punkty,

2) odpowiedź nieprawidłowa lub brak odpowiedzi - zero punktów.

6. Warunkiem zdania części pisemnej egzaminu jest uzyskanie co najmniej 40 punktów.

7. Do części ustnej egzaminu dopuszcza się osoby, które zaliczyły pozytywnie część pisemną egzaminu.

8. Część ustna egzaminu jest przeprowadzana w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

9. Część ustna egzaminu polega na udzieleniu odpowiedzi na pytania zamieszczone w wylosowanym zestawie pytań.

10. Każdy z zestawów składa się z trzech pytań.

11. Każdy egzaminator ocenia odrębnie odpowiedź na każde pytanie, przyznając od dwóch do pięciu punktów za odpowiedź prawidłową oraz zero punktów za odpowiedź nieprawidłową lub za brak odpowiedzi.

12. Część ustną egzaminu uważa się za zdaną w razie uzyskania przez zdającego co najmniej siedmiu punktów od każdego egzaminatora oraz nieuzyskania za żadne pytanie zera punktów od któregokolwiek z egzaminatorów.

13. Po zakończeniu części ustnej egzaminu sekretarz zespołu egzaminacyjnego ogłasza wyniki tej części.

14. Część praktyczna egzaminu dla pilotów wycieczek, przewodników miejskich i terenowych trwa jeden dzień, a dla przewodników górskich - dwa dni.

15. Część praktyczna egzaminu składa się z trzech zadań.

16. Do części praktycznej egzaminu dopuszcza się osoby, które zaliczyły część teoretyczną egzaminu.

17. Protokół przebiegu egzaminu obejmuje w szczególności: listę osób, które zgłosiły się na egzamin, oceny wystawione przez każdego egzaminatora oraz uzgodnioną ocenę łączną, a także uwagi zgłaszane w trakcie trwania egzaminu przez jego uczestników. Protokół podpisują wszyscy członkowie zespołu egzaminacyjnego oraz sekretarz komisji.

§ 19.

1. Osobie, która zdała egzamin z wynikiem pozytywnym, wydaje się świadectwo według wzoru określonego w załączniku nr 11 do rozporządzenia.

2. Osoba, która nie zdała części pisemnej, ustnej lub praktycznej egzaminu, może wystąpić o ponowne dopuszczenie do każdej z części egzaminu po upływie 30 dni od dnia, w którym ogłoszono wyniki egzaminu.

§ 20.

Komisje egzaminacyjne języków obcych działają stale, jeżeli liczba osób zgłaszających zamiar złożenia egzaminu ze znajomości języka obcego w ciągu roku kalendarzowego w danym województwie przekracza 30 osób, lub w celu przeprowadzenia jednego egzaminu.

§ 21.

1. Komisja składa się co najmniej z trzech egzaminatorów, w tym przewodniczącego.

2. Przewodniczący komisji może wyznaczyć zespoły egzaminacyjne składające się z dwóch egzaminatorów, w tym przewodniczącego zespołu.

3. W pracach komisji egzaminacyjnej języków obcych i jej zespołu egzaminacyjnego uczestniczy sekretarz komisji, którym jest pracownik urzędu wojewódzkiego. Sekretarz jest odpowiedzialny za sporządzenie dokumentacji z przebiegu egzaminu.

4. Do członków komisji egzaminacyjnej języków obcych stosuje się odpowiednio § 14.

5. Komisja do przeprowadzenia jednego egzaminu ze znajomości języka obcego składa się z dwóch egzaminatorów, z których jeden pełni funkcję przewodniczącego komisji.

§ 22.

1. Do zadań komisji egzaminacyjnej języków obcych należy:

- 1) przygotowanie tematów i testów egzaminu pisemnego,
- 2) przygotowanie zestawów pytań egzaminu ustnego,
- 3) przeprowadzenie egzaminu i wystawienie ocen,
- 4) wydawanie świadectw, o których mowa w § 26.

2. Tematy, testy oraz zestawy pytań określone w ust. 1 oraz protokół przebiegu egzaminu, o którym mowa w § 24 ust. 11, stanowią dokumentację przechowywaną przez wojewodę.

§ 23.

1. Posiedzenia komisji egzaminacyjnych języków obcych odbywają się w terminach podanych do publicznej wiadomości, w miejscach ogólnie dostępnych w urzędach wojewódzkich, co najmniej 30 dni przed planowanym dniem egzaminu.

2. Zgłoszenia do egzaminu ze znajomości języka obcego mogą składać:

- 1) osoby posiadające uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek,
- 2) jednostki organizacyjne lub osoby upoważnione do przeprowadzenia szkolenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek w imieniu uczestników szkolenia.

3. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 2, dołącza się dowód wniesienia opłaty egzaminacyjnej. Opłatę egzaminacyjną wnosi się nie później niż siedem dni przed terminem egzaminu.

§ 24.

1. Egzamin sprawdzający znajomość języka obcego przez przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy, ma na celu stwierdzenie znajomości języka obcego odpowiednio w mowie i piśmie, z uwzględnieniem terminologii zawodowej, w stopniu umożliwiającym wypełnianie obowiązków przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.

2. Egzamin ze znajomości języka obcego dla przewodników turystycznych obejmuje w szczególności:

- 1) wypowiedź z zakresu wiedzy krajoznawczej na zadany temat,
- 2) rozmowę, obejmującą pytania zadawane ustnie i płynne posługiwanie się językiem obcym przy udzielaniu odpowiedzi, zarówno z zakresu wiedzy krajoznawczej, jak i praktycznych zagadnień obsługi turystów.

3. Egzamin ze znajomości języka obcego dla pilotów wycieczek obejmuje w szczególności:

- 1) test pisemny z zakresu rozumienia sformułowań handlowych, urzędowych i krajoznawczych oraz potwierdzający umiejętność formułowania wypowiedzi w języku obcym,
- 2) rozmowę obejmującą pytania zadawane ustnie i płynne posługiwanie się językiem obcym przy udzielaniu odpowiedzi.

4. Egzamin pisemny trwa 90 minut i polega na rozwiązaniu testu składającego się z 30 pytań.

5. Egzamin ustny jest przeprowadzany w terminie wyznaczonym przez przewodniczącą komisji egzaminacyjnej, nie wcześniej jednak niż po zakończeniu egzaminu pisemnego i podaniu jego wyników do wiadomości egzaminowanych.

6. Egzamin ustny polega na udzieleniu odpowiedzi na pytania zamieszczone w wylosowanym zestawie.
7. Każdy z zestawów składa się z trzech pytań.
8. Egzamin ustny uważa się za zdany w razie uzyskania przez zdającego co najmniej czterech punktów za każde pytanie.
9. Po zakończeniu egzaminu ustnego sekretarz zespołu egzaminacyjnego ogłasza jego wyniki.
10. Do przeprowadzenia egzaminu stosuje się odpowiednio przepisy § 17 i § 18 ust. 5-7, ust. 11 oraz ust. 13.
11. Protokół przebiegu egzaminu obejmuje w szczególności: listę osób, które zgłosiły się na egzamin, oceny wystawione przez każdego egzaminatora oraz uzgodnioną ocenę łączną, a także uwagi zgłaszane w trakcie trwania egzaminu przez jego uczestników. Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji lub zespołu egzaminacyjnego oraz sekretarz komisji.

§ 25.

Osoba, która nie zdała egzaminu ze znajomości języka obcego, może wystąpić o ponowne dopuszczenie do egzaminu po upływie 30 dni od dnia, w którym ogłoszono wyniki egzaminu.

§ 26.

Osobom, które zdały egzamin ze znajomości języka obcego z wynikiem pozytywnym, wydaje się świadectwo znajomości języka obcego w zakresie wymaganym od przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek, według wzoru określonego w załączniku nr 12 do rozporządzenia.

Rozdział 5

Oplaty egzaminacyjne i wynagrodzenia egzaminatorów

§ 27.

1. Oplaty egzaminacyjne za sprawdzenie kwalifikacji kandydatów na przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek oraz za sprawdzenie znajomości języka obcego przez przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, a także wysokość wynagrodzenia egzaminatorów ustala się jako procent najniższego wynagrodzenia za pracę przysługującego pracownikom, ustalonego zgodnie z przepisami prawa pracy, obowiązującego w dniu przeprowadzenia egzaminu, zwanego dalej "najniższym wynagrodzeniem". Stawki opłat i wynagrodzenia zaokrągla się do pełnych złotych w górę.
2. Opłata za egzamin osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, a także za egzamin ze znajomości języka obcego przez przewodnika turystycznego i pilota wycieczek wynosi:
  - 1) 15% najniższego wynagrodzenia - za egzamin osób ubiegających się o uprawnienia pilota wycieczek,
  - 2) 10% najniższego wynagrodzenia - za część teoretyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego,
  - 3) 10% najniższego wynagrodzenia - za część praktyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika miejskiego i terenowego,
  - 4) 15% najniższego wynagrodzenia - za część praktyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego,

5) 10% najniższego wynagrodzenia - za egzamin sprawdzający kwalifikacje przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, któremu zawieszono uprawnienia,

6) 10% najniższego wynagrodzenia - za egzamin ze znajomości języka obcego przez przewodnika turystycznego i pilota wycieczek.

§ 28.

1. Opłatę wniesioną przez osobę, która nie przystąpiła do egzaminu, zwraca się w połowie wysokości.

2. Opłaty egzaminacyjne nie obejmują kosztów przejazdu i zakwaterowania egzaminowanego związanych z przeprowadzeniem egzaminu, które egzaminowany pokrywa we własnym zakresie.

§ 29.

1. Za przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu dla osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego, za przeprowadzenie egzaminu dla osób ubiegających się o uprawnienie pilota wycieczek oraz za przeprowadzenie egzaminu sprawdzającego egzaminatorowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości:

1) 3% najniższego wynagrodzenia - za jednego egzaminowanego, jeżeli egzaminator pełni funkcję przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego,

2) 2% najniższego wynagrodzenia - za jednego egzaminowanego, dla każdego z pozostałych członków zespołu egzaminacyjnego.

2. Za przeprowadzenie części praktycznej egzaminu dla osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego egzaminatorowi przysługuje wynagrodzenie równe 30% najniższego wynagrodzenia, za każdy dzień przeprowadzonego egzaminu. Wynagrodzenie obejmuje przygotowanie zadań egzaminacyjnych, przeprowadzenie egzaminu i ocenę jego wyników.

3. Wynagrodzenie egzaminatora sprawdzającego znajomość języka obcego przez pilota wycieczek lub przewodnika turystycznego wynosi 3% najniższego wynagrodzenia za jedną osobę.

4. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 3, obejmuje przygotowanie pytań, przeprowadzenie egzaminu pisemnego i ustnego oraz ocenę prac pisemnych.

5. Egzaminatorowi wypłaca się 20% wynagrodzenia, określonego w ust. 1 i 3, za przygotowanie pytań do egzaminu, który nie odbył się z powodu nieprzystąpienia zgłoszonych osób.

§ 30.

1. Potwierdzeniem posiadania uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek jest legitymacja i identyfikator noszony w widocznym miejscu podczas pełnienia obowiązków.

2. Ustala się wzór legitymacji:

1) przewodnika miejskiego i terenowego, określony w załączniku nr 13 do rozporządzenia,

2) przewodnika górskiego, określony w załączniku nr 14 do rozporządzenia,

3) pilota wycieczek, określony w załączniku nr 15 do rozporządzenia.

3. Ustala się wzór identyfikatorów:

- 1) przewodnika turystycznego, określony w załączniku nr 16 do rozporządzenia,
- 2) pilota wycieczek, określony w załączniku nr 17 do rozporządzenia.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 31.

1. Uprawnienia przewodników sudeckich, nadane na obszar wschodni lub zachodni Sudetów, zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 marca 1999 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 31, poz. 301), podlegają rozszerzeniu na cały obszar Sudetów po odbyciu przeszkolenia uzupełniającego na zasadach określonych w § 4 ust. 6.

2. Uprawnienia przewodnika turystycznego górskiego tatrzańskiego pierwszej klasy uzyskane na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, obejmują prowadzenie pieszych wycieczek górskich po drogach taternickich do V stopnia trudności w warunkach letnich i do III stopnia trudności w warunkach zimowych.

3. Przewodnikom terenowym, którzy na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, nabyli uprawnienia do oprowadzania po miastach wymienionych w § 10, wojewodowie potwierdzą to prawo w legitymacjach przewodników.

§ 32.

1. Zachowują ważność legitymacje przewodników turystycznych i pilotów wycieczek wydane na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w § 31 ust. 1.

2. Identyfikatory, o których mowa w § 30 ust. 1, zostaną wydane do dnia 30 grudnia 2001 r.

3. Przepis § 30 ust. 1 w zakresie dotyczącym noszenia identyfikatora ma zastosowanie od dnia 1 stycznia 2002 r.

§ 33.

Postępowania w sprawach o potwierdzenie posiadanych w dniu 1 lipca 1998 r. uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, wszczęte przed dniem wejścia w życie rozporządzenia i do tego dnia niezakończone ostateczną decyzją administracyjną, prowadzi się zgodnie z przepisami rozporządzenia, o którym mowa w § 31 ust. 1.

§ 34.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki: J. Steinhoff